

grafia, a Gregorio Peces Barba y a su tesis doctoral *Persona, Sociedad y Estado. Pensamiento social y político de Maritain*, publicada cuatro años después de la muerte de Giménez, a quien se atribuye un protagonismo quizás inusitado en las páginas finales de este libro.

La felicitación más entusiasta para un libro que ya ha merecido positivas valoraciones en la prensa española (en algún caso como la de José Andrés Gallego, demostrando que no se había detenido demasiado en la obra, y sí seguido particularmente la pauta de Carlos Seco Serrano) y que hace entrar, ya por la puerta grande de los estudiosos de la historia contemporánea española, a ese reconocido —y no meramente prometedor— filósofo del Derecho, que es José Calvo González.— Manuel J. PELÁEZ

Samuel VALERO LORENZO, *Yauyos, una aventura en los Andes*, Ediciones Rialp, Col·lecció "Encuentros", Madrid, 1990, 192 pp.

Ens trobem davant un testimoniatge del desenvolupament d'una tasca sacerdotal a la Prelatura Nullius de Yauyos, des de 1961 fins a 1971, per part de Samuel Valero Lorenzo, format a Barcelona, al Seminari de la qual ciutat va estudiar Filosofia i Teologia, i posteriorment fou ordenat sacerdot per exercir el seu ministeri a Terol, des d'on, amb l'autorització del bisbe franciscà de la diòcesi, es traslladaria al Perú. Allà ocuparia diversos càrrecs a la Prelatura, tant en l'aspecte diocesà com pastoral, i posseiria la responsabilitat de Cancellier i de Director espiritual del Seminari Nuestra Señora del Valle.

El 1957 la Santa Seu va independitzar de l'arxidiòcesi de Santo Toribio de Mogrovejo les províncies de Yauyos i Huarochin, i va encomanar l'engegada de la primera a l'Opus Dei per mitjà de l'aleshores el seu President general Josemaría Escrivá de Balaguer. Amb clergat en la seva quasi totalitat de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu (associació unida a l'Opus Dei, formada per clergues incardinats a l'Obra i per sacerdots i diaques incardinats en diverses diòcesis —dels presbiteris de les quals formen part—, i fundada per Monsenyor Escrivà el 14 de febrer de 1943), procedent de diòcesis espanyoles com les de Terol, Tuy i Palència, però preferentment amb bascos i catalans, com Iñaki Maria de Orbegozo i Goicoechea (metge-cirurgià i teòleg), el



Dr. Ion Pranzisko Onaindia (seglar, doctor en Medicina), Enric Pèlach, Esteve Puig, Màrius Busquet i Miquel Guitart, és com es va iniciar una tasca assistencial, religiosa i de promoció humana de proporcions realment gegantines que perdura florentment als nostres dies, ja amb nombroses vocacions sacerdotals extretes d'entre els indígenes. Samuel Valero, l'autor d'aquestes pàgines (i no el protagonista del llibre), es va incorporar a Yauyos quatre anys més endavant de començada la tasca, després d'haver seguit els corresponents cursos de l'Obra de Cooperació Sacerdotal Hispano-Americana que depenia de la Conferència Episcopal Espanyola. Després d'un llarg viatge amb vaixell, fou rebut al Perú pel prelat Orbegozo, en qui, al llarg de les descripcions successives d'aquesta obra, s'observa un personatge singular, dotat de molt bones qualitats, amb feresa i gosadia molt estimables (tan pròpia dels homes i dones bascos avesats a les muntanyes d'Euskadi), una fermesa absoluta de caràcter i energia d'heroi de novel·la davant les dificultats més inesperades (vegin-se'n les pàgines dedicades a relatar com va salvar la vida del Dr. Onaindia, després de precipitar-se aquest darrer per un barranc; com es va desempallegar d'un interlocutor desafortunat a Quinches; com va aguantar un tret a Chocos en una cacera, etc.), però sobretot un home profundament religiós i profundament humà i comprensiu alhora, i el que és més important, un pastor que, juntament amb el seu vicari el Dr. Pèlach, va imposar la praxi de funcionament següent al clergat de la seva Prelatura: 1r) Mai no viuria un sacerdot solitàriament, cada dos sacerdots ocuparien un lloc als Andes peruans. 2n) Treball en equip, sense franc tiradors. 3r) Reunió mensual de tot el clergat per rebre el Retir a les localitats de Ricardo-Palma o Yauyos. 4t) Coneixement dels pobles i els habitants en què s'anava a desenvolupar la seva tasca pastoral. 5è) Respecte a les tradicions locals.

Pel febrer de 1962 la província de Cañete s'incorporarà a la Prelatura de Yauyos, i a la llarga dècada dels setanta s'hi desenvolupà tot un amplíssim front d'activitats, com foren les catequesis, les confraries, les missions populars, els cursets de cristiandat, els centres de capacitació agrària (destinats a la promoció dels pagesos en l'electrònica, l'electricitat, l'ebenisteria, la soldadura, el tall i confecció, la perruqueria i la rebosteria) o la planificació i organització de les Escoles Radiofòniques Andines des de

setembre de 1964, finançades per la fundació "Misereor" de la República Federal d'Alemanya.

Plana rera plana es va desgranant un llibre de testimoniatge, amb descripcions d'homes, dones, paratges inhòspits, singularitats racials i culturals com les dels habitants de Tupe —alts, rossos i d'ulls blaus, molt religiosos, que a més a més disposen d'una llengua pròpia, el kauki—, irregularitats canòniques tan sorprenents com la de l'ancià rector d'Aquicha, en una terra de muntanyes, de sismes, terratrèmols i dels perillosíssims "huaicos". Però juntament amb un llibre d'antropologia cultural, que no desmereix gens davant les contribucions mexicanes d'Oscar Lewis (en el nostre cas, tanmateix, amb un fons profundament i essencial cristià), de lectura agradable i ploma respectuosa envers tothom, hi apareix la història d'una aventura de caràcter humà i espiritual d'amor cap als més necessitats, d'esperit de comprensió i de convivència, d'un testimoniatge de vida cristiana donat pel clergat de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu, a iniciativa i amb el suport constant i sacrificat del seu President general Monsenyor Escrivá de Balaguer, i conduït per aquest actual bisbe i llavors vicari general —"una fàbrica d'idees i iniciatives", com el qualifica S. Valero—, el gironí mossèn Enric Pèlach, i el seu prelat (ara també bisbe) Iñaki Ma. de Orbegozo i Goicoechea.— Manuel J. PELÁEZ

Juan Berchmans VALLET DE GOYTISOLO, *Reflexiones sobre Cataluña (Religación, interacción y dialéctica en su historia y en su derecho)*, Ed. Fundación Caixa Barcelona, Barcelona, 1989, XLV+321 pp.

Huelga presentar al autor miembro de número de la Real Academia de Jurisprudencia y Legislación y de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas; Académico correspondiente de la Academia de Jurisprudencia y Legislación de Cataluña, del Institut d'Estudis Catalans y del Istituto di Diritto Agrario de Florencia. Ha sido Presidente efectivo —y actualmente lo es honorario— de la Unión Internacional del Notariado Latino; es Secretario General de la Real Academia de Jurisprudencia y Legislación, Doctor Honoris Causa de la Universidad Notarial de Argentina y de la Autónoma de Barcelona. Ha sido Canciller y es actualmente Censor de la Mesa del Instituto de España y ha